

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 29 czerwca 2026 roku

Sprawa: Interpelacja nr 17545 w sprawie konieczności uruchomienia rządowego programu wsparcia finansowego dla gmin wiejskich na budowę nowych ujęć wody i stacji uzdatniania wody –Pani poseł Wioletta Maria Kulpa
Znak sprawy: ST1.054.9.2026
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W związku z interpelacją nr 17545 w sprawie konieczności uruchomienia rządowego programu wsparcia finansowego dla gmin wiejskich na budowę nowych ujęć wody i stacji uzdatniania wody, którą złożyła Pani poseł Wioletta Maria Kulpa, uprzejmie informuję.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym¹ sprawy obejmujące m.in. wodociągi i zaopatrzenie w wodę, kanalizację, usuwanie i oczyszczanie ścieków komunalnych należą do zadań własnych gminy.

Co do zasady, zadania własne są finansowane z dochodów własnych.

Od 2025 roku dochody jednostek samorządu terytorialnego są ustalane na podstawie nowej ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego².

Należy zauważyć, że łączny skutek finansowy wynikający z tej ustawy jest dla JST pozytywny i oznacza zwiększenie ich dochodów o 53,3 mld zł w latach 2025-2026 stosunku do poprzedniego systemu, a w perspektywie najbliższej dekady o ponad 345 mld zł.

Dochody gmin wiejskich wzrosły - w wyniku wprowadzenia ww. ustawy w latach 2025-2026 - o 9,39 mld zł w stosunku do poprzedniego systemu.

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 1572 z późn. zm.

Podkreślić należy, że nowa ustawa zwiększyła dochody podatkowe jednostek samorządu terytorialnego, dochody odzyskały swój podstawowy i stymulacyjny charakter. System zasilania finansowego został oparty na lokalnej bazie podatników podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz podatników podatku dochodowego od osób prawnych (CIT). Dochody JST z tytułu udziału w podatkach dochodowych (PIT i CIT) są liczone jako procent od dochodów podatników danego podatku z terenu jednostki samorządu terytorialnego (do 2024 r. dochód samorządów z tytułu udziału w podatkach PIT i CIT naliczany był na podstawie podatku należnego).

Rozszerzony został również katalog dochodów z PIT, w których samorządy terytorialne partycypują o podatek PIT pobierany w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych.

W ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego wprowadzono pojęcie potrzeb finansowych JST, które to potrzeby podlegają co do zasady finansowaniu zwiększonymi dochodami z tytułu PIT i CIT. W przypadku, gdy dochody podatkowe są niewystarczające samorząd otrzymuje uzupełnienie w postaci subwencji ogólnej z budżetu państwa. Niższe dochody podatkowe przekładają się na ustalenie potrzeb wyrównawczych, a te z kolei na uzyskanie subwencji ogólnej z budżetu państwa.

Wśród potrzeb finansowych są również potrzeby rozwojowe. Potrzeby rozwojowe ustalane są na poszczególne kategorie JST, co stwarza możliwość bardziej precyzyjnego wspierania rozwoju poszczególnych kategorii JST. Globalna kwota środków dla danej kategorii JST odpowiada 23% kwoty wydatków majątkowych pomniejszonych o równowartość wykonanych przez nie dochodów majątkowych z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje.

Ustalona dla każdej kategorii JST kwota potrzeb rozwojowych, dzielona jest na 2 pule:

- 60% pulę podstawową, dzieloną między JST proporcjonalnie do liczby mieszkańców, z pewną minimalną kwotą dla najmniejszych ludnościowo samorządów;
- 40% pulę inwestycyjną, dzieloną między JST proporcjonalnie do średnich przeliczeniowych wydatków majątkowych JST z 3 ostatnich lat, gdzie przyjęto, że najwyższe wagi mają wydatki własne, potem wydatki majątkowe UE, a najmniejsze inwestycje realizowane ze środków rządowych.

Zaznaczyć należy, że ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego ma charakter generalny (ogólny), co oznacza, że nie jest możliwe uwzględnianie w niej indywidualnej, wyjątkowej sytuacji każdej z blisko 3 tysięcy jednostek samorządowych w kraju. Ustawa o dochodach JST tworzy system, który ogranicza subiektywną ocenę potrzeb na rzecz algorytmicznego mechanizmu, opartego na jasnych, przejrzystych kryteriach.

Przedstawiając powyższe informacje z zakresu działania resortu finansów, pragnę zauważyć, że inwestycje, o których mowa w interpelacji Pani Poseł, oprócz finansowania ze środków własnych gminy, mogą być także finansowane z różnych innych źródeł publicznych – zarówno krajowych jak i zagranicznych.

Szczegółowa informacja o instrumentach finansowych umożliwiających wsparcie inwestycji w zaopatrzeniu w wodę jest zamieszczona np. na stronie internetowej Ministerstwa Infrastruktury pod adresem : <https://www.gov.pl/web/infrastruktura/finansowanie-zaopatrzenia-w-wode>.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Hanna Majszyk
podsekretarz stanu

w Ministerstwie Finansów